

**Jubilæum Sæculare Ecclesiæ Catholicæ Per Septendecim
Sæcula Militantis & Triumphantis Contra Idololatriam,
tyrannos, hæreses, schismata, errores, & scandala**

Per Septendecim Sæcula Militantis & Triumphantis Contra Idololatriam,
tyrannos, hæreses, schismata, errores, & scandala ; Ex Annalibus
Ecclesiasticis collectum Pro Xenio Oblatum Academicæ Sodalitati
Dominorum B. Mariæ Virginis Annunciatæ Herbipoli, Anno ...

Herbipoli, 1702

Decas II. (Ab anno Christi 1510. ad 1520.)

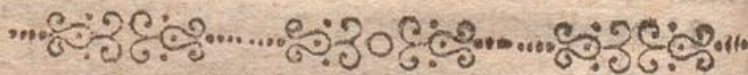
[urn:nbn:de:hbz:466:1-64733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64733)

pibus discerpitur & in cineres redigitur, cæteri que illius tractus Judæi confessi se septem Christianorum infantes, aculeis vel acubus peremisse, flammis traduntur.

Goa Metropolis Indiæ ab Alphonso Albuquerque capitur, & fit Lusitanicæ ditionis atque caput constituitur Ecclesiæ Indiæ.

Eodem tempore multæ passim conversiones fiunt in populis Occidentalibus per Religiosos Ordinis S. Dominici.

Sævierunt varii morbi extraordinarii planè, in Gallia quidem Epiphora gravis & inusitata dicta *Cucullata* vulgò *Coqueluche* quia eâ laborantes cucullis aut linteis caput involvebant. In Scotia quoque sævit morbus qui maximè nobiles delicatos sustulit, vulgò dictus ideo *Straup Galland*, quia talis morbus superborum fastum valde retundebat.

DECAS II.

✽ (*Ab anno Christi 1510. ad 1520.*) ✽

1511. **P**ontifex, Hispani, Veneti & Helvetii vario Marte pugnant cum Maximiliano Imperat: & Ludovico Rege Franciæ & ideo agunt hi magno conatu

tu de concilio contra Pontificem convo-
cando, quod anno præcedenti in Gallia
celebratum nunc Pisis haberetur, & postea
translatum est Mediolanū, ac tandem Lug-
dunum, sed effectu caruit morte Julii in-
terveniente, quod & ipse Julius super-
stes adhuc in Concilio Lateranensi repro-
bavit.

Bajazethes Selimum filium qui duxerat
Tartarorum Procopensium Regis filiam
& Imperium violentè invadebat, prælio
vincit, & fugat ultra Pontum Euxinum.

In Comitibus Trevis habitis Imperium
in decem circulos distribuitur nempe
Austriacum, Bavaricum, Franconicum,
Rhenanum superiorem & Rhenanum infe-
riorem, Electoralem Palatinatūs, Burgun-
dicum, Westphalicum, superiorem Saxo-
nicum & Saxonicum inferiorem.

Oritur hoc tempore in Africa Imperium
Cherifforum auctore quodam Zidamete,
quem alii Mahometem *Ben humet* vocant,
qui se ex Pseudo-Propheta Arabe geni-
tum jactabat. Hic Monachus Mahome-
tanus Astrologus & magus, cum duobus
filiis suis ejusdem secum indolis, post
obitas varias regiones copias scripsit, qua-
si bellum Lusitanis illaturus, sed populis
huic certatim sese deditibus occupavit
hanc

hanc

hanc regionem, neque se Regem sed *Che-*
riffum id est sacratum hominem appella-
vit, ut tantò majorem venerationem ob-
tineret, qua regna Marochi, Fessæ aliaque
minora sibi adjunxit, factus deinceps non
tantùm Christianis, sed & suis Mahome-
tanis metuendus.

In Longobardia multa prodigia conti-
gère, Igneus pavo per cœlum visus dis-
currere, horrendæ tenebræ cum toni-
tribus metuendis, saxa de cœlo lapsa cen-
tum pondo, cum enormi grandine, quæ
vulgus terruere, & viros eruditos exer-
cuere.

Alphonfus Albuquerque in aurea Cher-
soneso Indiæ Malaccam cæpit, terrâ ma-
rique victoriosus, dumque Goam spoliis
ditissimus redit, naufragium passus omnia
perdit, & ipse vix incolumis evadit.

✽(1512.)✽ Selimus fugatus anno su-
periore à Bajazethe parente vires resu-
mit, & favore Janitzerorum Patrem Baja-
zethem Imperio & postea per Judæum
Medicum vitâ privat.

Galli ad Ravennam exercitum Pontifi-
cis & Hispaniæ Regis solvendæ obsidioni
missum, Duce Gastone Fuxio nonnisi 22.
annorum juvene & prius Imperatore belli
quàm milite, memorabili cæde profligant,
unde

unde Ravenna victoribus Gallis se dedidit, mox tamen per muros neglectos & ruinas nondum reparatas irrupentibus Germanis & Vasconibus in prædam civitas illa cessit. Gasto Fuxius autem dum victor Hispanorum agmen insequeretur ab illis circumcinctus equo dejectus & confossus interiit, cujus cadaver Mediolanum translatum & in æde maxima sepultum postea à Cardinali Sedunensi, cum Mediolanum occupasset, in Pontificis gratiam iterum exturbatum est.

Ferdinandus Rex Hispaniæ regnum Navarræ occupat.

CONCILIUM LATERANENSE.

Julius II. Concilium Lateranense, superiore anno indictum contra Conciliabulum Pisanum, celebrare incipit quinto Nonas Maij, cui ipse interfuit cum Cardinalibus 15. Patriarchis Alexandrino & Antiocheno, Archi-Episcopis & Episcopis 77 multis Abbatibus ac Principum Legatis. Hoc Concilium post quinquennium absolutum est sub Leone X. & approbatum, Pisanum autem in eo reprobatum, actumq; in eo variè de reformandis moribus, & Turcis reprimendis.

Interea Maximiliano ad partes Pontificias & Confœderatos adversus Gallos accedente

dente

dente, Helvetiis autem Mediolanensem Ducatum invadentibus, ac Rege Anglorum suafu Pontificis bellum in Aquitaniam movente, Franci Italiâ excedere coacti sunt, & Maximilianus Sfortia hætenus exul per Germaniam in paternam ditionem restitutus est, Veneti quoque & Pontifex aliiq; Principes suas Urbes recipiunt, & Florentini Medicæ familiæ regendos se iterum submitunt.

In India absente Albuquerque & bello Malaccensi impedito Idalcanes Goam obsidet, & in ultimas redigit angustias, Joannes autem Machiades qui tum apud Regem Indum agebat, quasi Mahumetanus, videns multos Lusitanos fugere & Christum ejurare, statuit urbem ingredi & reliquos in officio continere. Prius tamen duos liberos suos infantes, ingenti scilicet facinore suffocat, quos religiosâ crudelitate prius baptizârat, ut cælo infereret. Sic igitur Goam ingressus eam servavit, donec rediret Albuquerque, qui desertores promissâ vitâ recepit quidem, sed ita multavit, ut Christum abs se haud impunè ejuratum esse sentirent.

Hoc anno detecta est Florida seu Florida, à Joanne Pontio Legionensi, sic dicta, quod in Dominica Palmarum, quam vulgò

Pascha

Pascha Floridum vocant, inventa sit. Scribunt aliqui, jam anno 1496. à Sebastiano Veneto Gaboto hanc Insulam lustratam fuisse sub auspiciis Henrici VII. Angliæ Regis, sed certum est, cultam & Christo addictam non fuisse ante annum 1534. ac demùm 1562. quando priùs facta est belli theatrum Francis & Hispanis, quorum ardorem bellicum totum mare interjectum non restinxit.

✱(1513)✱ Julius II. bellicosus Pontifex, cùm civitates Ecclesiæ recuperasset, & Ludovico Galliæ Regi (quem etiam Regis Christianissimi titulo spoliare, & in Anglum transferre cogitabat) hostem se, atque ut Galli scribunt, plus æquo ferocem præbuisset, lentâ tabe absumitur, cui successor communibus suffragiis datus est Medicæus, annos natus 37. dictus Leo X. ab aliis IX. Deductus est per urbem neo-electus eodem in equo, in quo equitans captus est in prælio Ravennate, quem postea sollicitè ab hoste redemerat.

Versa nunc est ex Julii morte in Italia facies bellorum; Ludovicus enim XII. initâ cum Venetis pace Mediolanum & Genuam recuperavit, & omnes urbes, quas amiserat, præter Comum & Novariam. Ad hanc obsessam ab Helvetis erumpentibus

B

pentibus

pentibus magnam cladem accepit, quæ iterum Francorum victorias corruptit, omnibus ab iis passim deficientibus. Neque Veneti feliciores extiterunt; multas enim urbes Hispanus illis eripuit, ut ægrè Tarvisium & Patavium servarent, & Helveti victores meruere tunc à Leone X. pronunciarī *Ecclesiæ defensores*. Laudem quoque insignem tunc retulit Rudolphus Anhaltinus, Maximiliani Cæsaris exercitūs Dux, qui acriter pugnavit Venetos nunc Regi Galliarum confederatos debellavit & vicit.

Jacobus IV. Scotiæ Rex Angliam invadit, & in prælio ad montem Flaudoniam cum occiditur, multis utrimque desideratis, cum hoc discrimine, ut ex Scotis multi Proceres & Nobiles, ex Anglis autem gregarii tantum milites occubuerint.

Turcæ Illyricum invadentes ab Uladislao II. Hungariæ Rege reprimuntur.

Sub hujus anni finem, dum in Laterano octava Sessio haberetur, adfuere Ludovici Regis Franciæ Legati, qui nomine Regis conceptis verbis Synodum Pisanam ejurarunt, ad quod præstandum præcipue sollicitatus videtur Ludovicus XII. precibus Annæ pientissimæ conjugis, & cladibus variis ad id impulsus. Tunc quoque damnati sunt Philosophi de animabus

mabus malè sentientes, inter quos Petrus Pomponatius Mantuanus, Lætus, Phœdrius, Politianus, Calderinus, aliique ejusdem farinae, litteris profanis, quàm sacris instructiores.

Leo X. Pontifex Romæ constituit Seminarium ad Græcam juventutem in litteris & moribus erudiendam: & litteras sollicitè promovet.

✽(1514.)✽ Leo Papa ad interpositionem Archi-Episcopi Strigoniensis indulgentias contra Turcam Cruce-signatis concedit. Sed hi arma in Hungariæ Clerum & Nobilitatem convertunt, interfecit multis hominum millibus, & nobilium centenariis, donec eos Joannes Waivoda Transylvanus multis captis cum Duce eorum Szykelio dissipavit, & auctores gravissimis suppliciis affecit.

Mahamethes Scirifus cognominatus, quod idem est ac *Magnus Sacerdos*, ex Mahometano eremita concitatâ rebellionem, militiæ Ducem se facit, & in Lybiæ ac Ægypti interiora penetrans, regnis Fessæ ac Marochi occupatis, tribus annis multa adhuc alia regna acquirit, quæ 43. annis tenuit, quousque anno 1557. a stipatoribus corporis in venatione senex admodum interfectus est.

Sigismundus Rex Poloniæ Basilium Moscoviæ Ducem cum insigni eorum clade è Lithuania expellit, Polonis tantum 4000 amissis, hostium autem equitum triginta millibus occisis.

Selimus Turcarum Imperator cum exercitu quadringentorum millium militum Ismaëlem Sophi, Persarum Regem oppugnat, & 26. Augusti integro die configit, cadentibus centum millibus fortissimorum Turcarum; quoniam verò Ismaël sub vesperum accepto vulnere recessit, stetit nihilominus victoria penes Selimum, qui Taurisio Ismaëlis Regiâ potitus, omnes opifices Constantinopolim transtulit. Memorabilis in hac pugna fuit Hali Sultani Persici virtus, qui in fugâ Ismaëlis, dum eum Turcæ sequerentur ardentius, finxit se Ismaëlem esse, & deductus ad Selimum fraudem aperuit, ac cædi iussus, etiam ab hostibus laudem promeruit.

Pax inter Reges Francorum & Angliæ reconciliatur & firmatur connubio inter Mariam Angli sororem & Francum, jam enim è vivis Anna Britanna ejus conjunx excesserat.

Concilium Lateranense urgetur, & in eo munera Emmanuelis Lusitani, pretiosæ vestes, accipiuntur: miserat etiam Rex Emmanuel

manuel Rhinocerotem, at ille ad Genuæ scopulos fecit naufragium. Pia multa decreta necessariæ reformationis edita sunt.

✽(1515.)✽ Ludovicus XII. Rex Galliæ, dictus *Populi Pater*, ætatis anno 54. regni 17. sine prole masculâ relicta moritur, cui proximè cognatus hæreditario jure successit Franciscus Valesius hujus nominis I. adolescens 20 annorum, qui mox rebus utcunq̄ue cum Anglo compositis, licet oppositos sibi videret Hispanos, Maximilianum, Helvetios, & ipsum Pontificem, inò & naturam ipsam Alpium transitu superandam, arte tamen & multo labore exercitum & tormenta bellica, & omnia impedimenta in plana Salutiarum loca inexpectatus eduxit, iter ostendente Trivultio. Moxq̄ue Prospero Columnâ Pontificiarum copiarum Duce oppresso & capto, priusquam se Helvetiis conjungere posset, horum triginta quinque millia Mediolano exeuntes, & à Sedunensi Cardinale veluti tubâ belli animatos ad Marignanum non procul Mediolano memorabili prælio, quod toto biduo duravit, scilicet 13. & 14. Septembris, cecidit ac fugavit, multis utrimq̄ue cadentibus, cum furore magis & Andabadarum more, quàm ex arte & militari disciplinâ

in multam noctem primo die pugnaretur, donec fessus quasi ex condicto exercitus uterque non nihil conquievit, & permixtus Helvetio Francus somnum cœpit: Rex ipse armatus ne detractâ quidem galeâ in tormento bellico & inter complexus militis cataphraçi dormivit, inter horas viginti septem cibo non gustato. Die verò sequenti, albescente cœlo, magno ardore certatum est, donec Helvetii, adveniente Liviano Veneti exercitûs Duce, rati omnes Francisci copias auxiliares advenisse, servatis ordinibus & tormentis, Mediolanum se receperunt, desideratis suorum quindecim millibus, cum Francorum triantantum millia cecidissent; quorum tamen paucitatem cæforum nobilium magna copia compensavit. Sic Helveti viribus & milite diminuti, paulò post Mediolano relicto in patriam remigravêre, imposito tamen prius in arce præsidio, quâ se Dux Maximilianus inclusit, qui elapso vix mense & se, & arces Mediolanensem & Cremonensem Francisco dedidit, atque in Franciam deductus est, victurus ibi cum 30 aureorum millibus annuæ pensionis à Rege numerandæ. Franciscus posthæc Mediolanum triumphans ingressus est, & in memoriam victoriæ ædem exstruxit B.

Ma-

Mariæ Virginis de Victoriâ, quam Patri-
bus Cœlestinis commisit.

Tum quoque à Pontifice Leone X. cum
quo Bononiæ convenit Franciscus, ut Ec-
clesiæ primogenitus acceptus est, & inita
pactio de sanctione Pragmaticâ in Gallia
abolendâ, ac vicissim de nominatione
ad beneficia, quæ antea erat penes Cano-
nicos ad Regem derivanda, itemque de
Annatis, cæterisque Capitulis in illum li-
brum relatis, quem *Concordatum* appellant,
à Concilio Lateranensi approbatum.

Maximilianus Imperator, Uladislaus
Hungariæ, & Sigismundus Poloniæ Reges
Viennam conveniunt, & fœdus inter se
ineunt, aguntque de successione Austriacæ
Familiæ in ea regna, & Bohemicum, si
Uladislai mascula progenies extingueretur,
& vicissim de Borussia Polono relin-
quenda. Desponsata tunc est Ludovico
Ladislai filio Maria soror Caroli, postea Im-
peratoris, & Anna soror Ludovici Ferdi-
nando fratri Mariæ & Caroli.

Petrus Maronitarum Patriarcha tres Le-
gatos ad Concilium Lateranense mittit.
Ad quod similiter advenit Matthæus Le-
gatus Davidis Regis Abissinorum, qui prius
ad Emmanuelem Lusitaniæ Regem sacro-
sanctæ Crucis fragmentum & alia dona

attulit, magno ibi honore exceptus, eum prius à nautis in longa navigatione tanquam explorator suspectus ignominiosè tractatus esset, qui propterea à Lusitano Rege, ubi exscenderunt, in vincula coniecti sunt.

(1516.) Ferdinandus Arragonius Hispaniæ Rex moritur anno ætatis 63. ex aquâ intercute. Successit ei in tot ejus ac Isabellæ olim ejusdem conjugis regna Carolus eorum nepos ex Joannâ filiâ & Philippo Belga, tunc annorum quindecim.

Moritur item Ladislaus Hungariæ Rex Budæ, cui Ludovicus ejus filius, puer annorum 12. successit, dicitur autem Ladislaus fuisse pacis amantissimus, & adeo taciturnus, ut rarò plus responderet, quam Latinè *Bene*, aut Bohemicè *Dobre*: idèd à suis *Idolum mutum* appellatus. Fuit filius ejus successor indolis optimæ, sed pessimâ institutione corruptus à Georgio Marchione Brandenburgensi.

Francisco I. expeditionem ad invadendum regnum Neapolitanum parante, Maximilianus Imperator instinctu Leonis X. Ducatum Mediolanensem ferè totum occupavit, & tantùm non Francos Mediolano expulit. Et tametsi obsidionem ejus re infectâ desereret, Franciscum tamen
ad

ad sua defendenda occupatum ab invadendo regno Neapolitano retinuit. Helvetii inter hæc foedus cum Rege Francorum renovant, magnâ pecuniæ summâ in annos singulos à Gallis pensandâ.

Algeri incolæ Hispano vestigales rebellant, duce Barbarossâ, qui se brevi Regem ibidem per tyrannidem dixit.

Selimus Turcarum Imperator bellum in Ismaëlem Persarum Regem continuaturus, ingenti educto exercitu divertit in Syriam adversus Campsonem Sultanum Ægypti & Syriæ arma moventem, ut Persas sublevaret, initoque acerrimo prælio non longè à Damasco victus Campson perfidiâ Cajerbei Præfecti Alepi occubuit, suffectusque à Mameluccis in ejus locum Tomombejus vir strenuus, æquè à Selimo vincitur, atque ita Selimus Syriam occupat, & Hierosolymis ac Bethlehemi veterum Prophetarum sepulchra veneratur, & largas eleemosynas inter Christianos distribuit, ac demùm exercitum in Ægyptum ducit.

(1517.) Selimus per Sinanem Basam Ægyptum aggreditur, & superatis Arabiæ siticulosis locis, quibus Ægyptus munita putabatur, insuetis pluviis tunc de cælo cadentibus, & Turcis faventibus ad

B 5

Mem-

phim & Cayrum vincit Tomombejum, qui tamen reparatis mox viribus secundâ vice adversus Selimum educit exercitum, sed denuò victus & fugatus, inter arundines latens deprehenditur, & Cayrum reductus, ibique tortus, ut Campsonis thesauros indicaret, demùm vili jumento tractus per urbem, strangulatus, & unco ferreo publicè suspensus est: in quo nomen & Imperium Mammelucorum defecit, quod supra 260. annos duraverat. Erant autem Mammeluci plerique educi ex Coreassis, sic dicti, quasi *Stipendiarii*, voce Syriacâ, omnes fortes ac strenui Equites duodeviginti mille ex suo ordine Principem eligentes, sed omnes subditarum sibi gentium tyranni, sacrilegi, apostatæ, qui tandem per sceleratiores Turcas exterminari meruerunt.

Pax Novioduni firmatur inter Franciscum Regem, & Carolum Hispanum, conubio promisso filix Regis cum Carolo, quod postea rejectum est.

Romæ Concilio Lateranensi V. Sessione XII. finis imponitur, postquam annis durâset fere quinque, quod potentissimâ oratione clausit Joannes Franciscus Pici Comitis Mirandulani, quâ corruptissimum Ecclesiæ hujus temporis statum repræsentavit,

tavit, cui emendando postea Deus remedium potentiùs adhibuit, patefactâ hæresibus portâ.

Tentata est hoc anno vita Leonis Pontificis per Alphonsum Petrucium Cardinalem Senensem, adhibito in societatem sceleris Bendinello Cardinali Saulio, instrumenta mortis inferendæ destinata erant venenum à medicis præparatum, & sica ab ipso Petrucio libranda, sed patefactâ conjuratione Petrucius in carcere strangulatus, & Saulius Cardinalis ad perpetuum carcerem damnatus est, unde tamen brevè liber exivit.

Circa hunc annum Provincia illa, quæ nunc nova Hispania appellatur, auri & argenti & margaritarum dives, Hispanorum Imperio subjugari cœpit, à Ferdinando Cortesio, qui eam expugnavit, captâ præcipuâ ejus urbe Mexico, urbium cæterarum Reginâ, magnâ suorum, & ingenti incolarum strage.

Hoc anno Lutheranæ hæresi datum est initium: cùm enim in Concilio Lateranensi decreta fuisset expeditio in Turcas, quorum potentia indies invalescebat, & ad hoc Leo Pontifex per universum Orbem Christianum Cruciatam cum indulgentiis promulgâisset, Archi-Episcopus

Moguntinus ejus promulgationis munus Patribus Dominicanis commisit, cum antea Eremitæ S. Augustini earum indulgentiarum per Germaniam promulgatores essent; nominatim autem ab illo Antistite electus erat Joannes Tetzelius, eò quòd is jam antè multam pecuniam militibus Teutonicis confecisset ad bellum Moschoviticum: Propterea Joannes Staupitius Augustinianorum Vicarius Generalis per Germaniam ejusdem Ordinis Martinum Lutherum Theologiæ Professore, Wittenbergæ concitavit adversus quæstores illos, præsertim quòd multa dicerent ac facerent, quæ à viris prudentibus probari non poterant; Martinus autem non modò multa perperam ex superiori loco contra indulgentias effutiit, sed & theses promulgavit, quibus & earum inanitas, & quæstorum sordes aperirentur. Has statim Tetzelius ipse Inquisitor Francofordii ut hæreticas exussit, eisque opposuit centum sex alias, quas Wittenbergenfes scholastici, jam afflati Lutheri spiritu publicis flammis cremaverunt. Ex quibus ignibus immensa eruperunt incendia, quæ aquæ guttulâ (inquirebat Sadoletus) prudenti manu adhibitâ extingui potuissent. Sed corruptissimi Ecclesiasticorum mores
exige-

exigebant hanc pestem, quos potissimum Lutherus exagitandos suscepit, & in eos scommata jaciendo, voluit ea esse suæ sectæ, errorisque fundamenta.

✽(1518.)✽ Selimus Turcarum Imperator felicibus belli successibus elatus, ad Imperium Romanum occupandum animum & vires adjicit. Vicissim Leo Pontifex in eundem Principes Christianos accendere laborat, sed conatui ejus obsistunt exortæ novæ hæreses, quas Martinus Lutherus vel novas effingit, vel antiquas resuscitatas denuò spargit, quem tamen & disputatione & scriptis Joannes Eckius Ingolstadiensis Doctor egregiè refutat, Maximilianus quoque Cæsar tantis malis obviare volens Lutherum ad Comitia Augustana evocat, ejusque causam discutendam Cardinali Cajetano tunc Legato Pontificio committit. Lutherus quidem coram Cardinali se sistit, eidemque se quoad speciem submittit, sed postmodum inde clam elabatur, iterumque a Legato citatus ad Pontificem, & a Pontifice ad Concilium Generale provocat, more scilicet hæreticorum ad tergiversandum, non emendandum.

✽(1519.)✽ Maximilianus Imperator Welsii in Austria moritur, anno regiminis

26. In ejus locum successit Carolus V. Hispaniæ Rex, anno ætatis 19. quanquam Electores Trevirensis & Brandenburgicus propensiores essent in electionem Francisci Regis Gallorum.

Leo Papa Militium Legatum mittit in Germaniam ad novas hæreses sopiendas: agit is cum Luthero, eumque impellit, ut ad Pontificem demissè scribat, quod ipsum Lutherus præstat, excusando se, & temeritatem suam deprecando. Inter hæc Lipsiæ instituitur disputatio publica inter Eckium & Lutherum coram Georgio Saxonix Duce, iudicibus Theologis Parisiensibus & Erfordiensibus, qui palmam victoriæ Eckio contra Lutherum clamoribus adjudicârunt: Et vincendus tunc fuisset Lutherus, si Germanis Principibus mens læva non fuisset.

Floruit hoc tempore Erasmus, natus Roterodami in Batavia anno 1464. aut 1467. ex furtivo (ut alii scribunt) concubitu sacerdotis cum ancilla, alii autem, patre pistore Goudano, unde dictus fuit Gerardus Gerhardi, quæ vox cum Belgicè significet *Desiderare*, hæc duo nomina in Latinum Græcumque commutavit, dicique voluit Desiderius vel Erasmus. Vir absq; dubio magnæ eruditionis, sed paulò liberio-

liberioris; unde dicitur Luthero suffecisse materiam, & causam dedisse huic proverbio: *Aut Lutherus Erasmitat, aut Erasmus Lutherizat.* Multi & magni viri putant, illum à fide nunquam defecisse, sed traductum & infamatum fuisse à Monachis, in quos impotentius incurrit, & inde aliquam apud Catholicos notam impietatis contraxit.

Ad hunc quoque annum spectant initia Udalrici Zwinglii Helvetii, qui prius Glaronensis, deinde Eremitanæ, denique Tigurinæ Ecclesiæ parochus, ubique se impudicum, ebriosum & vitiis omnibus deditum ostendit, ac demùm acerrimus extitit Sacramentarius, & tametsi in quibusdam Luthero accineret, postea tamen infensissimus ejusdem hostis fuit.

✽(1520.)✽ Moritur Selimus Turcarum Imperator, ei que succedit Solimannus hujus nominis secundus.

Carolus Imperator coronatur Aquisgrani, & fratri Ferdinando Austriam & Maximiliani avitos Principatus concedit.

Christiernus Rex Daniæ Stockholmi-um Sueciæ Metropolim capit, & Episcopos atque Proceres ad convivium vocatos crudeliter interimit, & urbe direpta redit in Daniam. *Ita Historia Daniæ.*

Ferdi-

Ferdinandus Magellanus stipendiis multis sub Albuquerque factis, nec satis honoratus ab Emmanuele Lusitano, Carolo V. se dedit, & acceptis ab illo navibus quinque in Occidentem direxit iter, detectoq; nobili freto, quod ab eo nomen traxit, ad Molucas cum duabus tantum navibus pervenit, quas cum Lusitanis absentibus, onerasset, una earum ad scopulos allisa, ante Promontorium Bonæ Spei periit: altera, cui Victoriæ nomen, Hispalim post triennium appulit, Orbe circumnavigato.

Lutherus à Leone Papa excommunicatus ad Concilium Generale appellat, & Jus Canonicum cum Bulla suæ excommunicationis Wittembergæ publicè cremat; e contra Lovaniensis & Coloniensis Academia Lutheri scripta multis erroribus & hæresibus referta damnant, & igni adjudicant, sed & Carolus ejusdem Lutheri scripta, non tantum in Hispania, verum etiam in Belgio exuri mandat.

DE CAS III.

✻ (*Ab anno Christi 1520. ad 1530.*) ✻

1521. **C**arolus V. Imperator in Comitibus
 ✻ Wormatiæ Lutherum cum salvo
 CON-